

ДР БОРИСЛАВ Т. БЛАГОЈЕВИЋ (1911—1985)

Реч декана Правног факултета у Београду професора др Живомира Борђевића изговорена на комеморативној седници одржаној 30. децембра 1985. године поводом смрти професора др Борислава Т. Благојевића.

Поштовани чланови породице професора Благојевића,
уважене колеге, другарице и другови,

Када смо, пре месец дана, овде, на Факултету, држали седницу Научно-наставног већа у част професора Благојевића и уручили му свечани број часописа нашег Факултета, нисмо очекивали да ће нашег слављеника смрт тако брзо покосити и окупити нас поново на овом месту. Ми смо, додуше, знали да је болестан, али смо знали и да успешно пркоси опакој болести. Његово држање нам је уливало наду да ће још дуго живети. Није се понашао као болестан човек: држао је предавања, обављао текуће послове у појединим установама, припремао нове издавачке подухвате, дружио се и тиме храбрио и себе и нас да је крај још далеко. О својој болести и евентуалној смрти говорио је мирно и достојанствено као о нормалним етапама човекове судбине. Није се плашио, нити је давао повода да будемо забринути. Због тога нас је његова смрт и изненадила.

Шта рећи овим тужним поводом о свима нама драгом Бори? Његово дело је толико велико да далеко превазилази učinак који један човек обично може да оствари у току свога живота. Због тога се о њему и његовом делу може говорити данима. А ми такво време немамо на располагању. Зато се морамо задовољити фрагментима из његовог богатог живота и дела.

Професор Благојевић је рођен 18. фебруара 1911. године у Ваљеву. Ту је завршио основну школу и гимназију. Правни факултет у Београду завршио је 1933. године. Јуна 1934. године докторирао је, такође, на Правном факултету у Београду. Од октобра 1934. до маја 1937. године био је на специјализацији у Француској и Аустрији. Фебруара 1938. године изабран је за доцента за Грађанско право на Правном факултету у Суботици, а 1940. године изабран за ванредног професора. У јесен 1941. године ухапсио га је Гестапо па је у логору на Бањици провео три месеца. По изласку из логора, отпуштен је из службе, те за време окупације није радио. После ослобођења наставља академску каријеру на Правном факултету у Београду, на коме је биран за декана, а затим за проректора Универзитета у Београду. Године 1951. изабран је за редовног професора Правног факултета, а 1956. за ректора Универзитета у Београду, и на овој дужности остао до 1963. године.

Професор Благојевић је оснивач и први директор Библиографског института Југославије. Од 1950. до 1961. године главни је уредник Библиографије Југославије, од 1963. до 1971. године главни правни саветник Савезног секретаријата за иностране послове и представник наше земље на многим међународним конференцијама, од 1971. до 1973. године

судија Уставног суда Југославије, од 1963. до 1966. године председник Спољнотрговинске арбитраже при Привредној комори Југославије, од 1956. до 1978. године оснивач и директор Института за упоредно право у Београду. Био је посланик Скупштине СР Србије, члан Главног одбора Социјалистичког Савеза радног народа Србије и многих других државних и самоуправних тела и друштвено-политичких и научних организација. Члан је Савеза комуниста Југославије. Одликован је Орденом рада са црвеном заставом и Орденом заслуга за народ са златном звездом. Носилац је многих одликовања страних држава. Почасни је доктор универзитета у Француској и Пољској. Био је редовни члан Међународне академије за упоредно право и председник Међународног удружења за правне науке.

Ко је имао прилике да сарађује са професором Благојевићем, упознао је његову неисцрпну радну енергију. У послу је био неуморан, брз, експедитиван, савестан и темелан. Његов радни дан је започињао зором а завршавао се дубоко у ноћ. Имао је обичај да леги, у јунском и септембарском року, испите заказује у пет часова ујутру. Он је, у најбољем смислу речи, спојио рад и таленат за позив који је изабрао и резултат није могао изостати.

Он није био стручњак и научни радник у само једној области права, као већина других. Бавио се и Грађанским правом, и Привредним правом и Римским правом, и Грађанским процесним правом, и Међународним приватним правом, а залазио је и у област Међународног јавног права, Ауторског права, Права индустријске својине и друге области. Објавио је бројне радове у виду књига, монографија, чланака, студија и коментара из готово свих наведених области права. За њега се може рећи да је био великан наше правне науке. У свим његовим радовима, од докторске тезе па до оних објављених у најновије време, провејава тежња за бољим, савршенијим правом и правним установама, за срећнијим друштвом и појединцем у њему, па се без ограле може рећи да је био и остао напредан правни мислилац читавог свог живота.

Али, он није био само кабинетски доктринар; он је био и практичан реализатор права, и то на веома различите начине. Радио је на пројектима многих закона, учествовао на саветовањима на којима су се решавала поједина практична правна питања, био је главни правни саветник Секретаријата за иностране послове и у том својству разрешавао бројне практичне случајеве. Једном речју, он је у свом бићу спојио правну теорију и правну праксу и у животу проверавао њихов међусобни однос.

Професор Благојевић је поседовао изузетне организаторске способности. Умео је да окупи сараднике, да оцени њихове могућности и да им, адекватно њима, одреди задатке и постигне жељени циљ. Као резултат таквог његовог рада, појавиле су се бројне публикације у виду зборника, коментара, правног лексикона и, напokon, Правне енциклопедије.

Био је изванредно информисан о свим друштвеним и правним питањима. То му је омогућио, с једне стране, сопствени велики рад, а с друге, сарадња са бројним сарадницима. За њега се може рећи да је поседовао енциклопедијска знања из многих области правних и друштвених наука.

Професор Благојевић је посебно волео младе људе, интересовао се за њихов рад и њихову судбину, храбрио их да не посустану и помагао им на најразличитије начине. И то не само правницима. Помоћ коју је он пружао била је, пре свега, радног карактера, с тежњом да се у подухвату успе, да се постигне што се може више. Кадрови које је он формирао, или помагао да се формирају, налазе се свуда: на нашем Факултету и другим правним факултетима, на Универзитету у Београду и другим универзитетима, у судовима, тужилаштвима, општинама и бројним другим местима. Због тога је он био и остао миљеник младих.

Уживао је посебну љубав и симпатије студената, али и он је на ту љубав одговарао љубављу. Написао је и објавио много уџбеника за

потребе студената: из Римског права одмах после ослобођења, из Наследног права, из Привредног права, из Међународног приватног права. И дан-данас се учи на овом Факултету из његових уџбеника.

Професор Благојевић је дао велики допринос формирању нашег правног система. Од ослобођења до данас радио је на пројектима многих закона, нарочито из области Породичног, Наследног, Облигационог, Привредног, Грађанско-процесног и Међународног приватног права.

У току свог богатог живота, професор Благојевић је доживео разне почести и признања. И наша средина му је исказала јавно признање још за живота. Оно му је, према његовим речима, било најдраже. Али, ми нисмо желели да му данас, на овај начин, исказујемо још једно признање. Желели смо да још дуго са њим радимо и сарађујемо, да се радујемо успесима и тугујемо за неуспесима наше свакодневице, да се дружимо с њим и он с нама — једном речју, желели смо да још живимо заједно.

Ако овом приликом треба рећи неку реч и о личној друштвеној оријентацији професора Благојевића, онда се без колебања може рећи да је био и животом и делом Југословен. С друге стране, поштовао је свачије национално убеђење без икакве резерве. Нико као он није био у стању да окупи правнике читаве наше земље на разноврсним активностима: на саветовањима, на симпозијумима, на заједничким издавачким подухватима. Његове породичне везе, такође, само су још један доказ више о његовом југословенству на делу.

Смрћу професора Благојевића наш Факултет, наша правна наука и наше друштво изгубили су умног и великог посленика. Отишао је из редова активних бораца један изузетан човек. Због тога не можемо а да не будемо и потресени и ожалопћени.

Али, ми треба да будемо и поносни и горди што смо у нашој средини имали таквог човека. Ако он од нас одлази телесно, остаје да живи у нама успомена на њега, остају да трају његова писана дела. Зато се с правом за професора Благојевића може рећи: „Имао се рашта и родити.“

Нека је хвала и слава професору Благојевићу за све што је у животу учинио!